
Dato 28.9 2021, kl 09 – 16 og 29.9 2021, kl 09.30 - 12

Sted Teams og møterom Hassel 2 (28.9) og Nansen 2 (29.9) for interne

---

Tilstede: Hanne Greiff Johnsen (Equinor, styreleder), Sandrine Benard (Miljødirektoratet), Tove Gabrielsen (UiA/UNIS), Alf Håkon Hoel (UiT), Bjørn Samset (Cicero), Camilla Brattland (UiT), Eivind Selvig (Civitas), Bo Møllesøe Vinther (Københavns Universitet), Tor Eldevik (UiB), Vigdis Vandvik (UiB), Liv-Hege Seglsten (Green Tech AS) og Ellen Øseth (Norsk Polarinstitutt)

Forfall: Gørill Kristiansen (KD) begge dager, Camilla Brattland (UiT) begge dager, Bjørn Samset (Cicero) deler av dag 2, Tove Gabrielsen (UiA/UNIS) dag 2.

Observatører: Marit Nyborg (KLD) og Gørill Kristiansen (KD)

Tilstede fra Forskningsrådet:

Anicke Brandt Kjeldsen (avdelingsdirektør), Christina Abildgaard (avdelingsdirektør), Lena Cappelen Endresen, Ingvild Marthinsen, Ingunn Borlaug Lid og Malin Lemberget Lund (referent).

Styreleder ønsker velkommen.

Sak PSKLIMPOL 43/21 Godkjenning av saklisten

Vedtak: *Saklisten godkjennes*

Sak PSKLIMPOL 44/21 Referat fra styremøte 04/21, 17. juni 2021

Vedtak: *Referatene godkjennes med de endringene som fremkom i møtet.*

Sak PSKLIMPOL 45/21 Spørsmål om habilitet

Administrasjonen hadde før styremøtet sendt ut habilitetsavklaring på sak 52 om videreføring av finansiering av GBIF. Vigdis Vandvik erklærte seg inhabil under denne saken.

Vedtak: *Under sak 52 Videreføring av Forskningsrådets finansiering av GBIF, erklærte Vigdis Vandvik seg inhabil og deltok ikke under behandlingen av saken. Ingen andre saker krever habilitetsavklaring.*

Sak PSKLIMPOL 46/21 Orienteringer fra styret og Forskningsrådet

[Vedtaksprotokoller og saksdokumenter for Forskningsrådets styre i 2021 ligger her til orientering.](#)

[Saksliste og referater fra porteføljestyrene ligger her til orientering.](#)

Avdelingsdirektør Christina Abildgaard orienterte om:

- [Grønn plattform](#). 11 prosjekter har fått midler under utlysningen av Grønn plattform. Utllysningen skal gi bedrifter og forskningsinstitusjoner midler til forsknings- og innovasjonsdrevet grønn omstilling.
- Det pågår en prosess for å lage *Southern Ocean Action Plan* under Havforskningstiåret. Denne skal publiseres 1. desember.
- Forskningsrådet sponser ti deltakere fra forskning/forvaltning/næringsliv på Emerging Leaders under Arctic Frontiers. Søknadsfrist er 1. november. Tema er Havforskningstiåret.
- [Norsk Polarinstitutt og Forskningsrådet arrangerer et digitalt "mini-seminar" om Antarktis 6. oktober](#).
- Oppdatering fra EU-PolarNet: Det er oppnevnt en polar ekspertgruppe som skal bistå EU-PolarNet med å arbeide frem videre formuleringer av forskningstema, promotere storskala internasjonale forskningsaktiviteter, og utvelgelse av prosjekter til *Call for Services*. Jørgen Berge og Lars Smedsrud deltar fra Norge. Det er oppnevnt et policy advisory board som vil engasjeres i saker som krever råd fra nasjonale ressurspersoner innen polarforskningen. Nalan Koc og Susann Barr deltar fra Norge.

Avdelingsdirektør Anicke Brandt-Kjelsen orienterte om:

- JPI Klima. Forskningsrådet deltar i en søknad til Horisont Europa som heter M^Aximising the synergy of European research Governance and Innovation for Climate Action (MAGICA).
- Forskningsrådet deltar i sonderingene av en mulig utlysning i regi av ERA4CS for å bringe klimatjenester nærmere anvendelse.
- [Forskningsrådet gjennomfører målrettede søkerseminarer i høst, for neste års utlysninger](#). Søknadstypen KSP-S vil ha søkerwebinar den 18. oktober, og Forskerprosjekt den 25. november.
- Satsing på åpen forskning og borgerinvolving. PS KLIMPOL er, sammen med PS BIOMIL, VELKUSAM, HELSE og DEMOKRAT, invitert til å være med i en pilot 2021-2023 om åpen forskning og borgerinvolving. Administrasjonen vil komme nærmere tilbake til dette senere.
- Biodiversa+ er det første samfinansierte partnerskapet i Horisont Europa som starter opp nå i høst. Allerede i oktober går partnerskapets første utlysning på lufta: "Supporting the protection of biodiversity and ecosystems across land and sea".
- Norge og Island er de første landene som offisielt er assosiert til Horisont Europa (24. september). Regjeringen har fastsatt overordnede mål og ambisjonsnivået om økt norsk retur til 2,8 prosent.
- Kommisjonen legger fram en Communication om Missions 29. september, der implementeringsplanene til valgte missions er vedlegg.

Porteføljestyrets medlemmer orienterte om:

- Lesestoff til lunchpausen: [Vulkanske CO2-utslipp førte til drepene høye temperaturer for millioner av år siden \(forskning.no\)](#)
- Siste kommenteringsrunde FNs klimapanelers delrapport 2 om virkninger, tilpasninger og sårbarhet starter 1. oktober, med frist 5. november for å

sende inn kommentarer til Miljødirektoratet. Det er kun sammendraget for beslutningstakere (SPM) som skal kommenteres på i denne runden. Hovedformålet med siste runde er å sikre at innholdet i sammendraget er forståelig, balansert og relevant for beslutningstakere. Delrapport 2 vil inneholde en vurdering av sårbarheten til sosioøkonomiske og naturlige systemer overfor klimaendringer, negative og positive konsekvenser av klimaendringer og tiltak for tilpasning.

- Oppsummering fra webinar: Det ble avholdt webinar om porteføljeplanen 6. september. Bjørn og Tor innledet til innspill og spørsmål om hhv klima og polar porteføljen, Hanne ønsket velkommen og oppsummerte. Det var 60 påmeldte. Gitt formatet gikk webinarer greit. Hensikten var å få innspill til porteføljeplanen. Fokuset bar preg av spørsmål mer enn kommentarer. Vi ser også av de skriftlige innspillene som er kommet inn at disse bærer preg av hvordan porteføljen ble presentert på webinarer.

Styret ønsket å få tilsendt orienteringene skriftlig, med evt lenker for mer informasjon.

Vedtak: *Orienteringene tas til etterretning.*

Sak PSKLIMPOL 47/21

Investeringsplan klima og polar 2022-2024

Administrasjonen har utarbeidet en investeringsplan for 2022-2024 etter porteføljestyrets innspill i forrige møte (sak 38/20). Investeringsplanen har hovedvekt på investeringsprioriteringer førstkomende år, og vil oppdateres årlig. Investeringsplanene legges frem for Styret for godkjenning i oktober, og utlysningene publiseres deretter. Porteføljestyrene legger ramme og innretning for utlysningene gjennom investeringsplanen, og administrasjonen utformer konkret utlysningstekst i henhold til dette.

Administrasjonen oppsummerte endringer som er gjort fra forrige møte. Planen er oppdatert med utgangspunkt i tilbakemeldingene fra porteføljestyret, innspill fra samfinansierende budsjettformål og justeringer i langtidsbudsjettet. KLIMAFORSK har pga justeringer i tilgjengelig budsjett økt utlysningensvolumet på alle utlysninger i 2022. Det foreslås også å utlyse stimuleringsmidler for næringsrettede prosjektkonsepter for grønn omstilling, hvor hensynet til natur og biomangfold er særlig prioritert. POLARPROG har måttet redusere utlysningensvolumet med 20 mill i 2022 for å styre mot lavere avsetninger. Administrasjonen foreslår å ta 10 mill fra både den marine hovedutlysningen og den tverrgående utlysningen Arealer under press.

Porteføljestyret kommenterte først den polare delporteføljen, og var enige i fordelingen av kuttet og mente det var viktig for polar å være med på utlysningen Arealer under press. De var også enig i at dersom ikke den internasjonale utlysningen med Japan blir noe av, kan avsatte midler brukes i

hovedutlysningen med samme tematikk. Generelt kommenterte styret at tekstene er mer konkrete når vi omtaler det naturvitenskapelige enn det samfunnsvitenskapelige, og at dette må jobbes mer med for å invitere inn samfunnsvitere.

For delporteføljen klima støttet styret en forprosjektutlysning på næringsrettede prosjektkonsepser for grønn omstilling. Styret diskuterte hovedutlysningen på Omstilling og kom med noen konkrete tekstlige justeringer. Bruk av søknadstypen Forskerprosjekt (FP) vs Kompetanse og samarbeidsprosjekt (KSP) ble diskutert. Begge søknadstyper er forskerstyrt, men FP kan kun ha samarbeidspartnere som er forskningsinstitusjoner. Administrasjonen foreslo søknadstypen KSP for å kunne ha med offentlig sektor som kommuner, næringsliv og ideelle organisasjoner som aktive partnere i prosjektene. Porteføljestyret poengterte forventninger i de samfunnsvitenskapelige miljøene til en relevant utlysning, og diskuterte de alternative søknadstypene og fordeling av midler mellom "omstillingsutlysningen" og "økonomiutlysningen". Det ble også trukket frem at fagmiljøene etterspør større muligheter til å forske uavhengig av partnere og opplever KSP som begrensende. Porteføljestyret ytret et ønske om å splitte omstillingsutlysningen i to, for å sikre både FP og KSP prosjekter i denne utlysningen.

Administrasjonen kommenterte at å splitte omstillingsutlysningen i to vil være problematisk da disse utlysningene har søknadsbehandling og beslutning på ulike tidspunkt og det vil derfor være vanskelig å se prosjektene i sammenheng. I tillegg vil det gå hardt utover administrasjonens ressurser våren/sommeren 2022. Administrasjonen opplyste om at Forskningsrådet jobber med å justere søknadstypene igjen.

Det ble besluttet å bruke Forskerprosjekt både i omstillingsutlysningen og økonomiutlysningen i 2022, og beholde foreslått fordeling av midler. Utlysningsteksten vil derfor være viktig for å sikre brukerrelevansen i en forskerprosjektutlysning, spesielt for Omstillingsutlysningen. Samfunnsrelevans må skrives inn i utlysningen og dette vil vektlegges ved bevilgning av prosjekter. I utlysninger i 2023 må brukermedvirkning i søknadsutlysningene for klima prioriteres.

Porteføljestyret fikk fremlagt langtidsbudsjettet og hadde ingen kommentarer til dette.

Vedtak:

Porteføljestyret vedtar investeringsplanen med langtidsbudsjettet for klima og polar for perioden 2022-2024 med de innspillene som fremkom i møtet. Administrasjonen jobber videre med n hovedutlysning på omstilling og tilpasning i 2022 med søknadstypen Forskerprosjekt. Porteføljestyret legger vekt på at prosjektene skal være tett koblet til samfunnet.

I arbeidet med revidert porteføljeplan er det viktig at styret er oppmerksom på hvilke rammer vi jobber innenfor. Planen skal ha tydelige koblinger til Forskningsrådets strategi, Forskningsrådet innspill til Langtidsplan for forskning og høyere utdanning og overordnede signaler fra finansierende departementer.

Administrasjonen gikk igjennom hvilke føringer som ligger i de ulike dokumentene og som må ligge til grunn for arbeidet vi gjør i klima -og polar porteføljen.

Vedtak:

Saken tas til orientering

Sak PSKLIMPOL 49/21

Revidering av porteføljeplan

Porteføljeplanen for klima og polar skal revideres i 2021/2022 med forventet vedtak i Forskningsrådets styre i juni 2022. Som et ledd i denne revisjonen er det gjennomført en innspillsrunde i form av et webinar 6. september og en netthøring for skriftlige innspill om prioriteringer og forskningsbehov.

I revisjonen av porteføljeplanen må vi forholde oss til overordnede rammer som Forskningsrådets strategi, tildelingsbrev og Langtidsplan for forskning og høyere utdanning (se forrige sak). Videre må vi ta hensyn til resultatene fra flere rapporter og dokumenter som blant annet evalueringen av KLIMAFORSK, rapporten fra oppfølgingskomiteen etter polarevalueringen, porteføljeanalysen og NIFU rapporten om ressurskartlegging av norsk polarforskning.

Administrasjonen ønsket porteføljestyrets kommentarer og vurderinger av hva som bør endres i eksisterende plan, de viktigste prioriteringene i de to evalueringene, de mest sentrale kommentarer fra innspillsrunden og eventuelt andre forhold som bør vektlegges i revidert plan.

Det var lagt opp til en runde rundt bordet for å få refleksjoner til de skriftlige innspillene som er kommet inn. Administrasjonen har også laget en oppsummering av innspillene som er blitt sendt styret før møtet.

Styret kommenterte blant annet at:

- humaniora og samfunnsvitenskap må anerkjennes,
- omstilling- og tilpasningsforskning er viktig fremover, men må ikke gå på bekostning av grunnforskningen,
- porteføljeplanen må kobles bedre til investeringsplanen,
- flere av indikatorene som står i porteføljeplanen må komme bedre frem i investeringsplanen,
- det er viktig at vi går opp grensene med de andre porteføljene og at klima og miljø kommer inn i andre porteføljeplaner,
- teknologiforskning bør for eksempel løftes gjennom andre programmer,
- behovet for tverrfaglig forskning bør tydeliggjøres,
- det må komme frem hvordan vi går fra grunnforskning til systemtenkning til konkrete løsninger,
- klimapolitikk må skrives inn i temaområdene,
- vi opplever støtte i miljøene til å fortsettes rulleringen av temaområder,

- naturvitenskapen og samfunnsvitenskapen kan kobles tettere sammen gjennom aksjonsforskning/folkeforskning,
- det mangler en internasjonal kobling spesielt til samfunnsvitenskapen,
- mulighet for å drive kritisk forskning må ivaretas,
- økosystemperspektivet bør komme bedre inn i planen,
- viktig å prioritere for polar for ikke å havne i spagat,
- forskning og kompetanse om Svalbard kan brukes i Antarktis,
- Policy for norsk polarforskning legger premissene for den geografiske avgrensningen, men det bør tydeliggjøres at man kan drive forskning utenom denne avgrensningen så lenge det har polar relevans.

Videre diskuterte porteføljestyret anbefalinger i oppfølgingsplan for evaluering av polarforskningen. Oppfølgingskomiteen kom med innspill både på styrking av forskningen i Antarktis og styrking av samfunnsfagene. Samtidig rår porteføljestyret over begrensede midler til polarforskningen, så en styrkning må skje på bekostning av noe annet. Porteføljestyret diskuterte problemstillingene og var enige om å tilrettelegge for Antarktiskforskning der det er hensiktsmessig, men ikke ha større fokus på Antarktis enn det vi allerede har nå. Små grep i ord og tekst kan åpne for mer samfunnsvitenskapelig forskning.

Evaluering av KLIMAFORSK pekte også på noen konkrete anbefalinger, som å mobilisere en bredere del av næringslivet i klimaforskningen og at forskning på klimatilpasning og -omstilling av samfunnet bør vektlegges mer i kommende periode. Porteføljestyret var enige om å samhandle med andre porteføljer når det kommer til teknologi og tjenesteprosjekter i næringslivet i stedet for å bruke egne midler.

Porteføljestyret ønsket videre å beholde tredelingen innen klimaforskningen og rulleringen av temaområdene, men med sterkere føring om at den tverrgående utlysningen skal omhandle omstilling/tilpasning.

Prosentfordelingen opprettholdes som 70% til hovedutlysning, 15% til tverrgående utlysninger og 15% til internasjonalt samarbeid, men med fleksibilitet. Vi må være tydeligere på å oppfordre til tverrfaglig samarbeid i utlysningene for å bedre se de tre temaområdene i sammenheng. Samarbeid med de andre porteføljene vil være viktig da vi er avhengig av andre for å implementere.

Vedtak: *Administrasjonen tar med seg porteføljestyrets kommentarer og innspill i utkast til porteføljepplan. Porteføljestyret får mulighet til å kommentere på utkastet før det skal diskuteres i neste møte.*

Sak PSKLIMPOL 50/21

Avsluttede prosjekter

Sluttrapporter fra prosjektene behandles administrativ og kan legges fram for porteføljestyret til orientering. Administrasjonen hadde invitert to prosjektledere til å presentere prosjektet og resultater.

Bjørn Munro Jenssen ved NTNU presenterte prosjektet 268419 - *The Ecological Relevance of Thyroid Disruptive Chemicals in Arctic Glaucous Gulls*

Christa Clapp ved CICERO presenterte prosjektet 274250 – *ClimINVEST: bringing scientists and investors together to co-design tailored information on climate change to support financial decisions*

Vedtak: *Porteføljestyret tar saken til etterretning.*

Sak PSKLIMPOL 51/21

Samhandling PSBIOMIL

Porteføljestyret for klima og polarforskning (PS KLIMPOL) ønsker mer samhandling med relevante styreverv med grensesnitt og tematisk overlapp i porteføljeplanene. Porteføljestyret for Landbasert mat, miljø og bioressurser (PS BIOMIL) er ett av de styrevervene hvis portefølje er sentral for å løse samfunnsutfordringene knyttet til klima og polarforskning. De to styrevervene har spennende samarbeidsflater verdt å videreutvikle gjennom felles diskusjoner og samhandling. Administrasjonen innledet til en åpen diskusjon om samhandling og kontaktflater rundt områdene klima, polar, miljø, sirkulær økonomi og bioressurser.

Porteføljestyremedlemmene hadde flere gode innspill til bedre samhandling, blant annet i forbindelse med en eventuell kommende utlysning på grønn plattform, Lavutslipp 2030 midlene og økonomiutlysningen. Bærekraft kan være ett nytt område for samarbeid, med fokus på balansen klima og naturmangfold i det grønne skifte. Etablering av offsett mekanismer og biodiversitets restaurering vil bli integrert i mange typer prosjekter og er viktig for begge styreverv. Vi må jobbe sammen for omstilling og systemendringer og gå i dialog med andre relevante porteføljestyreverv. Vi trenger også kunnskapsoppsummeringer fra felles tverrgående utlysninger, som Arealer under press. Et felles kunnskapsseminar kom opp som en ide, evt andre formidlingsinitiativ som gir slagkraft i samfunnet ([project Drawdown](#)). Administrasjonen vil oppsummere innspillene og legge ut på de respektive Teamsrommene til porteføljene.

Vedtak: *Orienteringen tas til etterretning. Administrasjonen og porteføljestyret vil jobbe videre får å bidra til god samhandling.*

Sak PSKLIMPOL 52/21

Videreføring av Forskningsrådets finansiering av GBIF

Vigdis Vandvik erklærte seg inhabil og deltok ikke i behandlingen av saken. Universitetet i Oslo v/Naturhistorisk museum har sent en søknad om videre norsk deltakelse i *Global Biodiversity Information Facility* (GBIF) til INFRASTRUKTUR-utlysningen med søknadsfrist 18.11.2020. Søknaden gjelder finansiering av norsk medlemskap i GBIF for perioden 2021-2025. Ekspertpanelet som vurderte søknaden ga samlet karakter 6 og

anbefalte en videre finansiering av noden. Det er avsatt 3,3 mill. kroner over budsjettet til MILUTARENA til den norske noden i GBIF med midler fra Kunnskapsdepartementet og Klima- og miljødepartementet. Kontingenten ligger i internasjonal avdeling og betales direkte til GBIF i Danmark.

Administrasjonen anbefaler videre finansiering av noden gitt den nasjonale og internasjonale betydningen og verdien GBIF har for forskningsmiljøene og forskningen i form av data, opplæring og publikasjoner.

Porteføljestyret sluttet seg til administrasjonens anbefaling.

Vedtak: *Forskningsrådet bevilger 3,3 millioner kroner per år til UiO for videreføring av den nasjonale noden i GBIF for perioden 2021-2025. Forskningsrådet vil i perioden videreføre medlemskapet i GBIF og betale kontingenten direkte til hovedkontoret for GBIF i Danmark.*

Sak PSKLIMPOL 53/21

Møtetider 2022

Det legges opp til seks møter i 2022, hvorav ett to-dagers møte til våren, enten i Tromsø eller Bergen og ett to-timers møte til høsten.

Styret ønsket noen digitale og noen fysiske møter. Hybrid-møter er ikke ønskelig. Det legges opp til at bevilgningsmøter og møter som går over to dager blir fysiske, mens de andre er digitale. Administrasjonen sender ut en doodle for å fastsette tidspunkt og datoer for 2022.

Vedtak: *Porteføljestyret slutter seg til den foreslåtte møteplanen. Eksakte møtedatoer tas i Doodle.*

Sak PSKLIMPOL 54/21

Eventuelt

Påminnelse: neste møte er 28. oktober 2021, arbeid med porteføljeplan.

Sak PSKLIMPOL 55/21

Godkjenning av vedtaksprotokoll

Vedtak: *Vedtaksprotokollen godkjennes.*